

Ord, Aand og Hensigt ved de Foranstaltninger, han har søgt at værkfætte, og efter den Overbevisning, i Kraft af hvilken jeg har Ret til at stemme her, er jeg villig til at give mit Ja til en Beslutning i denne Retning. Naar jeg sidder som Medlem af en Domstol, har jeg den Forpligtelse at dømme efter Lovene og efter min bedste Overbevisning. Sidder jeg her, har jeg den samme Forpligtelse til at dømme efter min Overbevisning. Det paalægger min Ed mig; men efter denne Overbevisning tør jeg, om end alle Jurister her i Salen stode op og sagde: Det tilkommer ikke Eder at dømme om, hvad der er lovligt eller ikke, sige Ja til en Beslutning, der er formet i Retning af, at Ministeren ved denne Foranstaltning er gaaet imod Skoleforordningens Ord, Aand og Hensigt. Skolelovgivningen af 1814 er i sit Væsen anlagt for en dattidig, gennemgaaende Reform af vort Skolevesen, og navnlig ogsaa af Skolelærernes Lønninger, og hvor der er blevet Noget tilbage hist og her at rette, blev dette under Absolutismen overladt til Myndighederne, specielt til Rancelliet; men det var udtrykkelig kun i specielle Tilfælde. (Stemmer: Det staar der ikke). Det staar der. Nu spørger jeg de Herrer: Naar har nogeninde Rancelliet under Absolutismen brugt den Bestemmelse, saaledes som Kultusministeren har brugt den 30 Aar, efter at vi have faaet den frie Forfatning og indført, om ikke ganske tilsvarende, saa dog i Retning deraf gaaende Forandringer i den kommunale Lovgivning. De ville forgjæves søge derefter. Derimod ville De, som den erede Forslagsstiller har udtalt, gennem Forhandlingerne i Stænderne, gennem den langsomt undersøgende Forhandling i Stænderne i Krediverne, der forberedte Maipalaten af 1839, finde en stor Omhu for Lovgivningsmagtens Indflydelse paa disse Forhold. Nu siger den erede Minister vel, at det var, fordi der var Tale om Forandringer i Anordningen af 1814, at man maatte gjøre saaledes. Men det er en Selsølg, at, havde man den Gang tillagt Rancelliet en Myndighed til Almenforanstaltninger, og havde det i sin Tid gennemført Almenforanstaltninger paa dette Omraade, da havde man ikke behøvet at forberede denne Sag gennem Narræker eller overhovedet at sætte Lovgivningsmagten i Bevægelse, for at fremkalde nogle minutiøse Bestemmelser om Forbedringer i Lærernes Lønninger. Gaa vi over til det andet Tidspunkt, som det erede Medlem omtaler, nemlig 1856, da kunne vi se, at man den Gang har antaget, at man ikke kunde lægge det til Grund for Lærernes Lønning, som den erede Minister nu har ment at kunne lægge til Grund. Man mente ikke at kunne foreslaa dette, fordi hist og her Kommunerne kunde blive overbeholdt derved, og man søgte da at bøde paa den nuværende Plan og Ordningen ved Lønningstillæg, Alderstillaeg og Skolepenge, 3 Mark i Skolepenge o. desl. Der var Tale om noget høiere Skole-

penge, men gennem mange Forhandlinger kom man til de 3 Mark, og Skolelærerne ere i den Forstand endnu Fremarsmand. Men, hvorledes tro De nu, at det er muligt, at Lovgivningsmagten og Administrationen have indhentet Betænkninger fra alle Kanter, forberedt Sagen paa den Maade, forhandlet om denne Sag gennem Rigsdagen, blot for at faae sat de 3 Mark, naar man havde den meget simpleste Vej, at den erede Minister kunde udsende Cirkulærer og sige: Nu skal Lønnen op til 1,500 eller 2,000 Kr., en Sum der og en anden Sum der? Det var jo Narreri at sætte det Maskineri i Bevægelse, for at man flere Steder kunde faae en 30 til 40 Rd., naar vi nu kunne se Sagen ordnet af Ministeren med et Tillæg paa flere Hundrede Kroner. Den hele senere Lovgivning er baseret paa den Tankegang, at den erede Minister efter gammel Praxis kun kan bøde paa de approberede Planer, naar der skal foretages Omlægning af Skoledistrikterne og oprettes nye Lønninger, hvorved det dog utvivlsomt maa være saaledes, at, naar han ikke kan komme til Rette med Autoriteterne, er han henvist til Lovgivningsmagten, for at faae sin Villie sat igjennem. Dette er utvivlsomt, naar man vil træffe Landen i hele den senere Lovgivning. Jeg gaar ud fra, at det er en Selsølg, at Ministeren ikke kan gjøre noget Saadant som det her foreliggende, at han ikke kan foretage en almen, i kort Tid gennemført Foranstaltning. Naar vi læse den erede Ministers Cirkulære, siger han: Den og den Lærer tillægges der det i Byg og det i Penge, den og den Lærer tillægges der endvidere saa Meget i Penge, f. Ex. hvert tredie Aar 50 Kr. i Tillæg. Naar man nu ser paa saadanne Bestemmelser, hørved Ministeren skaber et System med Hensyn til Alderstillaeg, som man ikke tidligere har kjendt, og som kan gaa op til en Forbedring paa noget under 400 Kr., hvor maa man ikke undre sig over Rigsdagens og Lovgivningsmagtens Smaalighed i 1856, da de sade her og forhandlede ud og ind om visse Portioner Alderstillaeg for Lærerne fra høist 100 Kr. og ned til 50, og det kun for en meget ringe Del af Lærerne omkring i Landet. Svortil i Alderden skulde saadanne Forhandlinger tjene, naar det afgaaede Rancellis Repræsentant, Kirke- og Undervisningsministeren, paa egen Haand kunde fastsætte et Alderstillaeg, givet hvert tredie Aar paa 100 Kr. eller noget lignende. Og de Herrer ville mene, at det var en saadan ligefrem Sag, som vi, naar den en Gang blev bragt paa Dmtale, uden Hensyn iøvrigt til de politiske Forhold, skulde være ligegyldige ved og finde os i! Nej, jeg tror, at aldrig har nogen Minister befundet sig vel ved at grave saadanne gamle Anordninger op og anvende dem, som om der aldrig havde eksisteret en konstitutionel Udvikling her til Lands, og hvor god en Hensigt end i og for sig Ministeren har havt med at gaa uden om Rigsdagen, siger jeg: Skole-